

Datum

2025-05-08

Adress

Lugna gatan 82

Diarienummer

FSKF-2025-4135

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet -
Skärpta villkor för friskolesektorn (SOU 2025:37)
STK-2025-657**

Förskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förskolenämnden tillstyrker huvuddelen av utredningens förslag, särskilt de som stärker nämndens roll som tillsynsmyndighet. Nämnden ser positivt på möjligheten att förena förelägganden med värdeöverföringsförbud, i de fall där bristerna kan indikera bristande resursfördelning. Kravet på juridisk person för enskilda huvudmän, liksom införandet av särredovisning per enhet, bedöms gynna en effektiv och rättssäker ekonomisk granskning. Även förslagen om årsredovisning, revisor och skyldighet att lämna ekonomisk information tillstyrks, då de bidrar till ökad transparens och kvalitet.

Förskolenämnden anser att förslaget om sanktionsavgifter kan bidra till en mer effektiv tillsyn men vill framhålla att det finns ett behov av riktlinjer och stödmaterial för att tydliggöra hur regelverket ska tillämpa. Förslagen om återkrav av kommunala bidrag bedöms som välkomna och rättssäkra, men kräver stödmaterial riktat till kommunal handläggning och uppföljning av tilläggsbelopp.

Avslutningsvis betonar nämnden att flera av förslagen medför ett ökat resursbehov och efterfrågar att detta beaktas, särskilt utifrån det faktiska antalet enheter kommunen har tillsynsansvar för.

Yttrande

Förskolenämnden yttrar sig i synnerhet kring förslag som berör nämndens roll som tillsynsmyndighet. Yttrandet följer missivet och strukturen i utredningen.

5.7.1 Föreläggande med värdeöverföringsförbud

Förskolenämnden tillstyrker förslaget att ges möjligheten att förelägga med värdeöverföringsförbud. Nämnden delar utredningens uppfattning att det skulle kunna ge oproportionerliga effekter om förelägganden enligt skollagen om brister alltid skulle

förenas med värdeöverföringsförbud. Ett föreläggande bör lämpligen förenas med ett förbud om de brister som föreläggandet avser bedöms kunna indikera bristande resursfördelning av huvudmannen. Nämnden ser detta som ett lämpligt verktyg för att säkerställa att resurser inom fristående förskoleenheter används på ett sätt som kommer barnen i verksamheten till godo.

5.7.5 Krav på juridisk person som enskild huvudman

Förskolenämnden tillstyrker förslaget om att enskilda huvudmän ska vara juridiska personer. Nämnden bedömer att detta är en nödvändig förutsättning för att genomföra och följa upp flera av de övriga föreslagna förändringarna, särskilt de som rör ekonomisk redovisning.

5.7.6 Krav på särredovisning

Förskolenämnden tillstyrker införandet av krav på särredovisning. Förslaget hänger nära samman med kravet på juridisk person. Nämndens bedömning är att en särredovisning per enhet kommer att underlätta den ekonomiska granskningen inom ramen för tillsynsuppdraget. Det skapar en tydligare struktur, förbättrar översikten och ökar transparensen, även om det sannolikt leder till fler granskningar.

5.7.7 Krav på årsredovisning och årsbokslut

Förskolenämnden tillstyrker kravet på att en enskild huvudmans årsredovisning eller årsbokslut ska fullständiga resultat- och balansräkningar, samt noter framgå avseende verksamhet som bedrivs i kommission. Vidare anser förskolenämnden i enlighet med utredningen att det behöver införas regler för hur enskilda huvudman redovisar verksamhet som bedrivs i kommission. Nämnden anser att enhetlig redovisningspraxis ökar jämförbarheten och förenklar tillsynsarbetet.

5.7.8 Krav på revisor

Förskolenämnden tillstyrker införandet av krav på revisor. Förslaget stärker tillförlitligheten i de ekonomiska underlag som granskas inom ramen för vårt tillsynsuppdrag. Revisorns roll blir särskilt viktig vid granskning av eventuella värdeöverföringar, vilket ytterligare stärker den ekonomiska kontrollen för tillsynsmyndigheten.

5.7.9 Krav på att inkomma med ekonomisk information

Förskolenämnden tillstyrker även detta förslag, som är centralt för genomförandet av övriga förändringar. Nämnden granskar huvudmän enhetsvis och ser fördelar med att fortlöpande få tillgång till ekonomiskt särredovisad information på enhetsnivå. Nämnden vill dock betona att förslaget innebär en ambitionshöjning som kommer att kräva anpassning i arbetsprocesserna samt medföra ett ökat resursbehov.

6.6.1 Krav på ekonomiska förutsättningar för enskilda huvudmän

Förskolenämnden tillstyrker förslaget. Nämnden ser förslaget som ett naturligt steg i att säkerställa kvalitet i verksamheten. Det tydliggörande som föreslås i lagtexten harmonierar med förskoleförvaltningens nuvarande arbetssätt och bidrar till ökad nationell likvärdighet.

8.5.1 Återbetalningsskyldighet av kommunala bidrag i vissa fall och rätt för kommuner att återkräva bidrag

Förskolenämnden tillstyrker förslaget. Förskolenämnden ser positivt på införandet av bestämmelser om återbetalning och återkrav i skollagen. Vidare ser nämnden även positivt på att hantering via kvittning mot nästkommande månad får stöd i lag.

8.5.6 Kommunen får besluta om återkrav

Förskolenämnden ställer sig positiv till förslaget. Nämnden ser behovet av ett tydligt villkorande vad gäller tilläggsbelopp, så att medlen kommer det enskilda barnet till del. Samtidigt vill nämnden betona att en mycket konkret uppföljning på utbetalade belopp behöver genomföras för att säkerställa att insatserna genomförts så som planerat. Detta skapar behov av ytterligare resurser för den utbetalande myndigheten. Därutöver efterfrågar nämnden ett stödmaterial riktat till kommunal handläggning och uppföljning av tilläggsbelopp från berörd central myndighet för att främja en likvärdig tillämpning mellan kommuner.

9.2.3 Sanktionsavgifter ska införas i skollagen

Förskolenämnden ställer sig positiv till införandet av sanktionsavgifter och ser det som ett viktigt verktyg för att stärka tillsynens kvalitetssäkrande funktion. Samtidigt vill nämnden betona att detta förslag ställer krav på nya arbetsrutiner och tydliga riktlinjer. Nämnden delar uppfattningen att sanktionsavgifter ska beslutas lokalt, men betonar vikten av ett strukturerat arbete med att utveckla praxis. Det är särskilt angeläget med tanke på det föreslagna sanktionsspannets kraft, som ställer höga krav på likvärdig bedömning mellan kommuner och tillsynsmyndigheter.

Konsekvenser

17.3.1 Konsekvenser för kommuner

Förskolenämnden vill lyfta att kostnadsberäkningen för kommunernas utökade tillsynsuppdrag bör baseras på antalet enheter som omfattas av tillsynen. En sådan beräkningsgrund speglar arbetsinsatsens omfattning på ett rättvisande sätt. Nämnden vill också framhålla att behovet av ökade resurser återkommer i flera av våra tidigare synpunkter. Därtill finns ett stort behov av central samordning, vägledande stödmaterial samt god framförhållning inför lagens ikraftträdande för att säkerställa en rättssäker tillämpning från start.

Övergripande synpunkter

För att genomföra de föreslagna förändringarna krävs att kommunerna tilldelas ökade resurser. Det behövs bland annat fler utredare, jurister och ekonomer för att möta de utökade kraven inom tillsyn och granskning. Även under införandeperioden behövs särskild kompensation för att kunna anpassa arbetsprocesser och systemstöd.

Förskolenämnden anser att även enskilda pedagogiska omsorger (EPO) bör omfattas av de föreslagna kraven för att säkerställa en god kvalitet i dessa verksamheter.

Nämnden instämmer i utredningens ambition att vidare utreda möjligheten till en liknande reglering även för EPO.

Slutligen ser nämnden ett tydligt behov av ökad mellankommunal samverkan vad gäller tillsyn över huvudmän. Dagens regelverk innebär att en huvudman kan förbjudas att bedriva verksamhet i en kommun, men samtidigt etablera sig i en annan. Detta är särskilt problematiskt i regioner där små kommuner inte har samma resurser som större kommuner för att bedriva tillsyn i tillräcklig omfattning. För att säkerställa en mer samlad överblick över huvudmän som är verksamma på nationell nivå, är en möjlig åtgärd att tillsynen av fristående förskoleenheter överförs till en central myndighet.

Ordförande

Mohamed Yassin (MP)

Nämndsekreterare

Ida Alm

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]